

เป็นมงคล

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “บทสวดมนต์มหาสมยสูตร สามารถสวดในบ้านได้หรือไม่ครับ”

กราบนมัสการหลวงพ่อบ ขอบใจการกราบเรียนถามปัญหาดังนี้ครับ เนื่องจากผมได้อ่านคำบรรยายของสมเด็จพระญาณสังวรฯ เรื่องแสงส่องใจ (แสงส่องใจ ๔) เนื้อหาช่วงหนึ่งระบุว่า มีหลวงปู่ท่านหนึ่งเป็นเพื่อนกับสมเด็จพระโต หลวงปู่วัดหนึ่งเล่าว่า หลวงปู่ท่านหนึ่งซึ่งเป็นอาจารย์ของท่านเคยเล่าให้ท่านฟังว่า สมเด็จพระโตเคยสั่งหลวงปู่ท่านนี้ว่า อย่าสวดมหาสมยสูตรในบ้าน แต่ให้สวดในวัดหรือในวังเท่านั้น ด้วยเหตุผลว่า การสวดในบ้าน สถานที่เยือกเย็นแคบเกินไปสำหรับพรหม เทพที่จะร่วมกันฟังพระสูตรเป็นที่รักที่พึงใจ (วัดบวรนิเวศวิหาร กทม. ๒ มิถุนายน ๒๕๔๗)

อยากขอความกรุณาหลวงพ่อบว่าเท็จจริงเป็นอย่างไรครับ และที่แท้จริงแล้วสามารถสวดในบ้านได้หรือไม่ครับ ผมอยากสวดครับ ขอกราบขอบพระคุณหลวงพ่อบอย่างสูง

ตอบ : สวดได้ครับ สวดได้ สวดที่ไหนก็สวดได้ สวดมนต์นะ สวดที่ไหนมันเป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ การสวดมนต์เป็นการเจริญพุทธมนต์ การสวดมนต์เป็นมงคลชีวิต การทำคุณงามความดีเป็นมงคลชีวิตทั้งนั้น ถ้าการสวดมนต์สวดพระนะสวดที่ไหนก็ได้ คำว่า “สวดที่ไหนก็ได้” แต่เวลาคำพูด คำพูดเวลามันพูดออกไปแล้วมันมีปัญหาปลีกย่อยไปมหาคาลนะ

การสวดมนต์ๆ เราจะบอกอย่างนี้ เราบอกว่า ถ้าเราสวดมนต์นะ อย่างเช่นเจริญพุทธมนต์ อย่างเช่น พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย เวลาเราสวดมนต์ นะโม ตัสสะฯ ก็เป็นบุญกุศลแล้ว แค่นะโม ขึ้นนะโม พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ นี่อันนี้ของจริงของแท้ เพราะ

มันเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเป็นชาวพุทธ เราควรสวดมนต์อย่างนี้

แต่เวลาในสมัยโบราณนะ เขามีคาถาทำให้หนังเหนียวไง เขามีคาถา เขามีสิ่งต่างๆ เวลาเขาให้คาถากันนะ อันนั้นมันเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ถ้าอย่างนั้นเป็นเรื่องหนึ่ง เพราะสมัยโบราณของเรา มันเป็นสมัยโบราณเป็นแว่นแคว้นไซ่ใหม่ พอเป็นแว่นแคว้น ผู้นำที่เข้มแข็งเขาขยายอาณาเขต ใ้เรื่องสงครามรบทัพจับศึกมันมีอยู่เป็นเรื่องธรรมดา มันมีของมันมาธรรมดา

เหมือนบ้านใกล้เรือนเคียง คนอยู่ด้วยกันมันก็มีกระทบกระทั่งกันธรรมดาไซ่ใหม่ ใ้นี้เป็นแว่นแคว้นมันก็มีเรื่องขยายดินแดนเป็นเรื่องธรรมดา ที่นี้พอมีการขยายดินแดน มันมีการรบทัพจับศึก เขาก็ต้องการเครื่องรางของขลัง เขาต้องการสิ่งที่ว่าเพื่อไว้ป้องกันตน สิ่งนี้มันเป็นที่แสวงหา การแสวงหาอย่างนี้ ถ้าเป็นคาถาหนังเหนียว คาถาที่เขาอุสະทะโสอะไรที่เขาสวดกันนะ อันนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ

แต่ถ้าเราเจริญพุทธมนต์ มันเป็นคำสั่งสอนไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอนัตตลักขณสูตร พระปัญจวัคคีย์นี้เป็นพระอรหันต์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ชฎิล ๓ พี่น้อง เทศน์อาทิตตปริยายสูตร ชฎิล ๓ พี่น้องเป็นพระอรหันต์หมดเลย นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ

สิ่งที่เราสวดกันอยู่ สวดธรรมจักกัปปวัตตนสูตร สวดอาทิตตปริยายสูตร อนัตตลักขณสูตร เป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเทศนาว่าการให้กับอริยสาวก พระอริยสาวกได้ยินได้ฟังแล้วใช้สติปัญญาใคร่ครวญตามไปได้เป็นพระอรหันต์ๆ แล้วเราก็มาสวดกันปากเปี้ยกปากแฉะ

สวดกันปากเบี่ยงปากแฉะ เราได้แต่ท่องจำไป เราไม่ได้ใช้สติปัญญาของเราใคร่ครวญไป เราไม่ได้ใช้สติปัญญา เราไม่สามารถได้ว่าสิ่งนั้นแปลออกมาแล้วคืออะไร สวดไปก็สวดแบบนกแก้วนกขุนทองไป ถ้านกแก้วนกขุนทองมันเป็นบุญกุศลใหม่ เป็น

คำว่า “เป็นบุญกุศล” นะ มันเป็นเรื่องพุทธมนต์ สิ่งที่เป็นมงคลชีวิตๆ มันมีคุณงามความดีทั้งนั้นนะ ถ้าเป็นคุณงามความดี สวดมนต์เป็นคุณงามความดี ถ้าสวดมนต์เป็นคุณงามความดี มันให้จิตใจเรามีมาตรฐาน จิตใจเรามั่นคงขึ้น จิตใจเราอบอุ่นขึ้น จิตใจเรามีที่พักพิง ไม่ใช่คนว่าเหวคนเร่ร่อน

จิตใจเร่ร่อนนะ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่เรา ใครทำสมาธิได้เหมือนกับมีบ้านมีเรือนหลังหนึ่ง คนที่ทำสมาธิไม่ได้เหมือนคนไร้บ้าน คนไร้บ้านเที่ยวนอนอยู่หน้าบ้านเขา เที่ยวนอนอยู่ข้างถนนหนทาง เพราะเขาไร้บ้าน ถ้าใครมีบ้านมีเรือนขึ้นมาก คนที่มีบ้านพักก็ดีกว่าคนที่ไร้บ้าน

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่เร่ร่อน จิตใจที่ไม่มีที่พักที่อาศัย แต่ถ้าเราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เราทำความสงบของใจเราได้

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครทำสมาธิได้ คนนั้นเท่ากับมีบ้านมีเรือนหลังหนึ่งกลางหัวใจนะ หัวใจมีที่พักที่ผ่อน นี้นพุดถึงคนทำสมาธิได้

แต่ของเรา เราจะสวดมนต์ เราจะเจริญพุทธมนต์ ถ้าเราจะเจริญพุทธมนต์ของเรา เราก็สวดได้

เขาบอก ไม่ได้ เจริญพุทธมนต์นี้ต้องเป็นพระ

เวลาพระเจ้าไปสวดมนต์บ้าน สวด ๗ ตำนาน ๑๒ ตำนาน ถ้าอย่างนั้นเขาก็เป็นงานมงคล เป็นการขึ้นบ้านใหม่ เป็นมงคลเขาถึงไปสวดไป ถ้าเป็นหน้าที่ของพระ พระในเมื่อเป็นศาสนบุคคลเพื่อเป็นที่พึ่งอาศัยของชาวโลก ก็สวดมนต์

ไอ้เราเป็นฆราวาส เราไม่ใช่พระ เราก็สวดได้ เราสวดได้เพราะเราสวดเพื่อเจริญพุทธมนต์ของเราไง เราสวดเพื่อความเป็นมงคลชีวิตของเราไง เราทำเราได้ที่นั่นนะ นี่พูดถึงเวลาสวดมนต์ได้นะ

แล้วสวดมนต์ขึ้นมาแล้ว จิตใจดีงาม จิตใจมั่นคงขึ้นมา นี่ความเป็นมงคลชีวิต มันจะเสียหายไปที่ไหน ความเป็นมงคลชีวิตนะ พอเป็นมงคลชีวิตแล้ว เรามีความสุขแล้วเราก็ปรารถนาให้คนอื่นมีความสุข มันจะเสียหายไปที่ไหน มันเป็นความดีทั้งนั้นนะ มันเป็นเรื่องของความดีงามทั้งนั้นนะ ฉะนั้น เป็นความดี ฉะนั้น สวดได้ใหม่ ได้ ได้แน่นอน

แต่คำถามไง บอกว่า “มีหลวงปู่ท่านหนึ่งท่านเป็นเพื่อนกับสมเด็จพระโต สมเด็จพระโตท่านเคยบอกพระองค์หนึ่งไว้ว่า เรื่องสวดมหาสมัยไม่ควรสวดในบ้าน ให้สวดในวัด สวดในวัง เพราะอะไร เพราะถึงเวลาสวดแล้ว ถ้าสวดในบ้านเป็นที่คับแคบเกินไป พรหม เทพจะมาร่วมกันฟัง พระสูตรนี้ มันเป็นที่รักฟังพอใจ”

ไอ้เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงเลยละ เป็นเรื่องจริงถึงว่า เวลาสวดมนต์ หลวงปู่ท่านสวด บทนี้หลวงปู่ท่านชอบมาก เพราะหลวงตาท่านไปแอบฟังประจำว่าหลวงปู่ท่านชอบสวดบทนี้แล้วหลวงปู่ท่านก็พูดว่าท่านชอบสวดมหาสมัย

มหาสมัยนี้พูดถึงตั้งแต่เทพ เทวดา อินทร์ พรหม พูดถึงวิญญูะไร ว่าเทพก็มา พรหมก็มา ไอ้โฮ! มาหมดเลย เต็มไปหมดเลย สิ่งนี้เพราะอะไร

เพราะถ้าหลวงปู่ท่านไม่ได้สวดมหาสมัย ท่านก็เทศนาว่าอารักษ์ เทวดา อินทร์ พรหมอยู่แล้ว ท่านเห็นของท่านโดยเป็นเรื่องธรรมดาของท่านอยู่แล้ว แล้วท่านเป็นครูเป็นอาจารย์ ท่านเป็นผู้สั่งสอนเขา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามหาสมัยสวดอย่างนี้ พวกเทพพวกพรหมมาจริงไหม จริง แต่จริงที่ไหนจริงที่หลวงปู่ท่าน

แต่ของเราละ ของเราสวดแล้วไม่มีใครมา ของเราสวดเพื่อเชิดชูบูชา นี่เราสวดเพื่อเชิดชูบูชา เพราะอะไร

เพราะว่าเวลาสวดมหาสมณนะ เป็นอย่างนั้นจริงๆ ไหม จริงนะ เป็นจริงสำหรับผู้ที่เป็นจริงใจ

เวลาเขาถามว่า หลวงปู่มั่นท่านอยู่เชียงใหม่ อยู่ในป่า ทำไมเทวดา อินทร์ พรหมไปฟังเทศน์หลวงปู่มั่นล่ะ แล้วรู้ได้อย่างไรว่าหลวงปู่มั่นอยู่ตรงนั้นใจ

ทำไมพวกเรา เราสวดมนต์กันเต็มเลย เราทำคุณงามความดี ทำไมไม่มีใครมาคุ้มครองบูชาเลย เพราะอะไร เพราะศีลของเราไม่มั่นคงใจ เพราะศีลของเราต่างพร้อยใจ

ผู้ที่ทรงศีลแล้ว แล้วท่านประพฤติปฏิบัติของท่านจนจิตใจท่านผ่องแผ้ว พอจิตใจท่านผ่องแผ้ว มันสว่างไสวกลางในหัวใจของท่าน

ที่ว่าแต่ทำอะไรที่หนองผือ ท่านบอกว่าภาวนาแล้วรู้วาระจิต มองเข้าไปในบ้านผือ หนองผือนั้นนะ โอ้โฮ! มองไปที่หลวงปู่มั่น ใจหลวงปู่มั่นใสสว่างหมด แล้วก็มีความเล็กดวงใหญ่ ดวงเล็กดวงใหญ่เพราะพระในวัดนั้นปฏิบัติสูงต่ำแตกต่างกันไป ดวงเล็กดวงใหญ่ แต่ใจของหลวงปู่มั่นครอบคลุมโลกธาตุเลย นี่ที่ยิ่งใหญ่ เห็นไหม

เวลาเรามองเข้าไปเขายังเห็นของเขาอย่างนั้น เขาเห็นของเขานะ เพราะเวลาคนที่ปฏิบัติถ้าเขามีอำนาจวาสนาเป็นเรื่องธรรมดา นี่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาท่านสวดของท่านมีพวกเทพพวกพรหมมาฟังเป็นเรื่องธรรมดา นี่เรื่องหนึ่ง เรื่องที่หนึ่งมันเป็นเรื่องธรรมดา

แต่ถ้าบอกว่าเราสวดที่บ้านมันคับแคบ ต้องไปสวดที่วัดที่วัง

สวดที่วัดมันเป็นเรื่องจริงอยู่แล้ว อย่างเช่น ดุสิต เวลาหลวงปู่ชอบ ในประวัติหลวงปู่ชอบ ท่านบอกท่านรู้คงดีไปแล้วไปอยู่ในถ้ำที่เพชรบูรณ์ เวลาท่านสวดมนต์ สวดมนต์ ๗ ตำนาน ๑๒ ตำนาน ท่านสวดของท่านประจำ พอสวดแล้ว เทวดาแถวนั้นมีความสุขมีความสุขมีพร้อมกันไปหมดเลย

เวลาหลวงปู่ชอบท่านเก็บบริวาร คือท่านจะถูกต้องต่อไป เวลาคืนนั้นคืนสังขาร เทวดามาหาเต็มไปหมดเลย นิมนต์ให้ท่านอยู่ที่นั่น ให้อยู่ต่อไป เพราะว่าเวลาท่านสวดมนต์ ถ้าอยู่ต่อไป เพราะเหตุผล เหตุผลเวลาท่านสวดมนต์ อู้ฮู้! มันซาบซึ้ง มันรุ่มเย็น มันมีความสุขไปหมดเลย เทวดา นี่ขนาดเทวดานะ

ไอ้เราเป็นมนุษย์เรายังทุกข์ยากขนาดนั้น เทวดาเขาเป็นเทวดา ทิพย์สมบัตินะ แต่เวลาหลวงปู่ชอบท่านสวดมนต์ เทวดามีความอบอุ่น เทวดามีความสุขหมดเลย เวลาหลวงปู่ชอบท่านจะถูกต้องไป เทวดาอาราธนาไว้ ขอให้อยู่ที่นั่น ขอให้สวดมนต์

ฉะนั้น หลวงปู่ชอบท่านสนทนากับพวกวิญญูญาณ เวลาเรื่องนี้ท่านรู้ได้ เพราะท่านเล่าให้หลวงตาฟัง แล้วหลวงตาท่านก็มาเขียนในปฏิปทาฯ นี้แหละ

นี่เล่าให้หลวงตาฟัง เพราะว่าเวลาท่านพูดกับพวกเทพพวกเทวดานั้นเรื่องหนึ่ง นั่นเป็นประสบการณ์ความจริงของท่าน แต่เวลาท่านมาพูดให้ลูกศิษย์ลูกหาฟังเพื่อเป็นกำลังใจ มันเพื่อความให้เป็นกำลังใจ สิ่งที่ว่าให้เป็นความจริงอันนั้นนะ

แล้วท่านก็ปรารภไป บอกว่า “ผมก็สวดธรรมดานี้” มันไม่เห็นมีวิจิตรพิสดารอะไรเลยใจ คนเขาใจที่เป็นธรรมแล้ว ท่านก็ทำเรื่องชีวิตประจำวัน ทำเรื่องปกตินี้แหละ แต่มันสุขมันสงบ มันเป็นความรื่นเริงของพวกทิพย์ไปหมดเลยนะ เพราะอะไรล่ะ เพราะใจท่านเป็นธรรมใจ เพราะใจท่านเป็นธรรมนะ

ท่านพูดเองนะ เวลาท่านเล่าให้ลูกศิษย์ลูกหาฟัง แล้วท่านก็บอกเลย บอกว่า ท่านก็สวดนะโม ตัสสะ ภะคะวะโต เพราะอะไร อยู่คนเดียวไปตะโกนให้ใครฟัง แล้วอยู่ในป่าด้วย ตะโกนนะเสียงดังลั่นเลย

นี่เขาได้ยินของเขา เขามีความอบอุ่นของเขา เวลาจะถูกต้องไป เขาขอรับรองให้อยู่ ขอรับรองให้อยู่เพื่ออยากให้อวดมนต์เพื่อให้เขาได้ความรุ่มเย็นเป็นสุข นี่หลวงปู่มันท่านก็ทำของท่านแบบนั้น ครูบาอาจารย์ท่านทำของท่านแบบนั้น นี่เป็นเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้นบอกว่า ต้องสวดในวัดหรือในวัง ถ้าสวดในบ้านแล้วมันจะคับแคบ

สมมุติว่า ถ้าหลวงปู่ฉันท่านมาอยู่ในกุฏิ อยู่ในอะไร แล้วมันคับแคบไหม เราจะบอกว่า ใต้เรื่องคับแคบมันเป็นความรู้สึกของมนุษย์ไง ว่ามนุษย์อยู่ในบ้าน บ้านมันมีความกว้างแคบแค่นี้ แล้วถ้าเทวดามาแล้วมันจะนั่งไม่ได้เพราะมันกว้างแคบแค่นี้

แต่ถ้าเป็นทิพย์ ใ้โฮ! มันอยู่กลางอากาศ ว่าอย่างนั้นเลยนะ อยู่กลางอากาศ สถิตอยู่ได้ทุกที่ ถ้าพูดถึงถ้าขอให้เราเป็นจริงนะ

ถ้าบอกว่า ใ้เรื่องว่าบ้านคับแคบมันเป็นความรู้สึกของเราไง แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เราสวดของเรานะ ถ้าเทวดามาจริงนะ ท่านจะยับยั้งอยู่กลางอากาศ ลอยอยู่บนบ้านเต็มไปหมดเลยถ้าเป็นจริง

แล้วถ้าอยู่ในบ้าน เพราะเวลาบอกรกสวรรค์ไม่คับแคบ ไม่มีที่คับแคบ นรกอัดแน่นไปด้วยจิตวิญญาณทั้งนั้นนะ จิตวิญญาณขนาดไหนมันอัดแน่นไปได้หมด จิตวิญญาณมันเป็นไปได้หมดนะ

ฉะนั้น คำว่า “บ้านคับแคบ ไม่ควรสวดในบ้าน” เราตีความเป็น ๒ อย่าง

อย่างหนึ่ง เพราะเวลาท่านพูดถึง เวลาเขาบอกว่า สมเด็จโตท่านได้สั่งไว้กับพระรูปหนึ่ง แล้วเวลาเขาไปอ่านเจอในแสงส่องใจ ของสมเด็จญาณฯ

ใ้เวลานี้เวลาพูดถึงเรื่องพระ เพราะเวลาพระท่านคุยกับพระ พระท่านคุยกับพระว่าสิ่งใด สมณสาธูป พระอยู่ที่ไหน พระอยู่ในวัด พระอยู่ในที่ต่างๆ มันควรเป็นอย่างไร นี่ความเห็นเวลาที่ท่านพูดกับพระ

ถ้าเวลาเราพูดกับโยม เวลาที่ว่าพระที่วิเวกเข้าไปเขาไปอยู่ในป่าในเขาของเขา เขาไม่เข้าไปชายนคบ้านใคร ดุสิต มันเกิดจากในพระไตรปิฎก พระที่ว่าเข้าไปบ้าน แล้วเขาเป็นอาชีพรของเขา เป็นช่างเจียรระไน เขาเอาพลอยมาให้ เอนิลเอาพลอยมาให้เจียรระไน มือเลอะทำอาหารถวายพระ มือเลอะเลือด สัตว์ก็ไปจับ นกมันกินไปเลย แล้วก็ปัญหาภายในบ้าน

สุดท้ายท่านมีปัญหา จบ ออกจากปัญหานั้น ท่านตั้งปฏิญาณตนไว้เลย ตั้งแต่บัดนี้ไม่เหยียบ
เข้าชายคาบ้านใครทั้งสิ้น

พระกรรมฐาน ครูบาอาจารย์ของเราส่วนใหญ่แล้วนะ ถ้าไม่จำเป็นท่านไม่เข้าไปยุ่งกับ
โยมหรือ ถ้าเรื่องของโยมมันเป็นเรื่องของฆราวาส เรื่องของญาติโยมเขา พระนี่เป็นผู้ที่ทรงศีล
ทรงธรรม เขาอยู่วัดอยู่วาของเขา เขาไม่เข้าไปยุ่งวាយในบ้านของคนหรือ ถ้าเข้าไปยุ่งวายใน
บ้านของคน เวลาเขานิมนต์เข้าไปก็เป็นครั้งเป็นคราว

นี่พูดถึงว่า ถ้าเรื่องของวัด แล้วเข้าไปอยู่ในบ้าน คำว่า “ในบ้าน” ในบ้านกับในวัด ใน
พระมันก็มีวินัยอยู่แล้ว วินัยว่า จะเข้าไปไม่นั่งชันช้า ไม่นั่งรัดเท้า ไม่นั่งต่างๆ มันมีสมณสาธูป
นี่พูดถึงเวลาความเป็นพระนะ

ฉะนั้นบอกว่า การสวดในบ้านเป็นสถานที่คับแคบเกินไปสำหรับเทพ สำหรับพรหมที่
จะไปรวมฟังพระสูตรนั้น

เราไม่ต้องไปวิตกกังวลกับเรื่องว่ามันต้องเป็นความจริงอย่างนั้น เวลาสวดนั้นนะ เรา
ยืนยันก่อนว่าหลวงปู่มันท่านชอบสวดบทนี้มาก แล้วหลวงปู่มันท่านเป็นอาจารย์ของเทวดา
อินทร์ พรหมอยู่แล้ว แล้วเวลาหลวงปู่ชอบท่านสวดก็เป็นอย่างนั้น

เราจะบอกว่า ผู้ที่สวดแล้วพวกเทวดา พวกพรหมมาฟังเทศน์ พวกเทพมาฟังเยอะแยะ
ไปหมดนั่นจริง จริงสำหรับจิตใจผู้ที่ท่านมีคุณธรรม

แต่จิตใจอย่างเรา จิตใจแบบผู้ถามบอก “ผมอยากสวดมาก”

ผมอยากสวดมากก็สวดเลย สวดเลย หน้าที่ของเรา หน้าที่ของฆราวาส หน้าที่ของผู้ที่
จะทำมงคลชีวิต เราจะทำชีวิตเราให้เป็นมงคล มันมีมงคลกับชีวิตของเรา เราทำเพื่อประโยชน์
กับเรา เราทำของเราเลย

แล้วถ้าเราทำแล้ว ถ้าเรามีอำนาจวาสนานะ ถ้าพวกเทพพวกพรหมเขาจะมาฟังนะ นั่น
เป็นสิทธิ์ของเขา เขาอยู่ของเขา เขาสถิตของเขากลางอากาศ เขาทำของเขาได้ ไม่ต้องไปวิตก

กังวลเลยว่าเราจะทำคุณงามความดีแล้วเทพพรหมเขาจะเป็นภาระ มันจะมาอัดแน่นในบ้านเราไม่ได้ ไม่ต้องไปคิดอย่างนั้นเลย

ฉะนั้น นี่คำถามนะ ฉะนั้น เขาบอกว่า “อยากจะขอความกรุณาจากหลวงพ่อกับว่ามันเท็จจริงอย่างไรครับ และแท้จริงแล้วสามารถสวดในบ้านได้หรือไม่ครับ”

ได้ สวดในบ้านนี้ได้เลย สวดของเรา

เราจะบอกว่า เราจะทำคุณงามความดี แต่เรามาผัดวันประกันพรุ่งอยู่ คุณงามความดีนึกเมื่อไหร่ อยากทำเมื่อไหร่ ควรทำทันที แล้วทำ ทำคุณงามความดี ทำที่ไหน มันก็ทำได้ ทำเถิด ทำคุณงามความดีนะ

แต่จะทำคุณงามความดี ใ้ไหนก็ทำไม่ได้ ใ้ไหนก็ทำไม่ได้ เวลามันจะทำความชั่วนะมันทำได้ทุกที่

แล้วเวลากิเลสมันบีบคั้นหัวใจของเรา เวลามันทุกข์มันยาก เวลานั้นอยู่เฉยๆ มันก็ทุกข์นอนหลับมันก็ทุกข์ ไปนั่งอยู่ไหนมันก็ทุกข์ทั้งนั้นเลย แล้วเวลาจะทำคุณงามความดีนะทำไม่ได้

เวลากิเลสมันบีบคั้นหัวใจ เวลามันทรมาณเรานะ ที่ไหนมันก็ทำได้ เราอยู่ที่ไหน กิเลสมันบีบคั้นหัวใจ มันทุกข์ทั้งนั้นเลย “เวลาทำคุณงามความดีต้องทำที่นั่นๆ”

ทำคุณงามความดีทำได้ตลอดเวลา

ฉะนั้นบอกว่า สิ่งนี้เป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ เขาถามหลวงพ่อกับว่า สิ่งที่เขาพูดนั้นเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่

ใ้เรื่องข้อเท็จจริงนะจริง เวลาสวดมหาสมัยฯ สิ่งที่ว่าพรหมก็มา เทพก็มา เทวดาก็มาจริงไหม จริง แต่จริงสำหรับผู้ที่มีคุณธรรม จริงสำหรับผู้ที่เป็นความจริง แล้วถ้าพูดถึงเป็นสมรวาสมันก็อยู่ที่ว่าอำนาจวาสนาของสมรวาส ถ้าสมรวาสที่มีอำนาจวาสนานะ มีบุญกุศลนะ สิ่งนี้มันก็เป็นไปได้จริงนะ

แต่ส่วนใหญ่แล้วมันครึ่งๆ กลางๆ ไง ถ้าเป็นครึ่งๆ กลางๆ เราก็สวดเพื่อพัฒนาหัวใจของเรา เวลาเราสวดมนต์สวดพร ถ้าเป็นมงคลชีวิตนะ เพื่อเป็นมงคลกับชีวิตเรา เพื่อหัวใจของเรา เพื่อการพัฒนาของเรา ถ้าการพัฒนา เห็นไหม

สิ่งที่ทำบุญกุศล เราทำบุญกุศลกัน อุทิศส่วนกุศล อุทิศส่วนกุศลให้ใคร ให้เจ้ากรรมนายเวร เวลาอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวรเพราะอะไร

เพราะคนเกิดมา เราเป็นญาติกันโดยธรรม คนที่เกิดมานะ ไม่เคยเป็นญาติ ไม่เคยรู้จักกันนะ ไม่มี ฉะนั้น คนที่เกิดมาเคยเป็นญาติ เป็นเพื่อน เป็นอะไรกันมา การกระทำสิ่งต่างๆ มา มันก็มีกรรมดีกรรมชั่วทั้งนั้นนะ ฉะนั้น เวลาเราทำบุญกุศลนะ เราอุทิศให้เจ้ากรรมนายเวร สิ่งที่อุทิศๆ อุทิศความรู้สึกของเรา อุทิศให้เจ้ากรรมนายเวร

แล้วเราทำคุณงามความดีของเราเพื่อหัวใจของเรา เพื่อคุณงามความดีอันนี้ ถ้าเป็นคุณงามความดีอันนี้มันเป็นความดีของเราๆ การพัฒนาหัวใจของเรามันเป็นความดีของเรา นี่เราทำเพื่อหัวใจของเราไ

ฉะนั้น ถ้าเป็นหัวใจของเราเป็นนามธรรม เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอนนะ สอนลงที่หัวใจนี้ สิ่งสัมผัสธรรมะได้คือความรู้สึกของคน เพราะคนมันรู้สึกสุขรู้สึกทุกข์ เวลาความสุขความทุกข์ เวลาทำคุณงามความดีขึ้นมา ถ้ามันเป็นความดีจริงนะ มันไม่อิงด้วยอามิสเลย

ดูสิ เวลาเราเสียสละทานๆ อิงด้วยอามิสทั้งนั้นนะ มันต้องมีวัตถุ เราต้องได้ทำแล้วมันถึงจะสมบุญภูมิใจว่าเราทำแล้ว

แต่เวลามานั่งภาวนา จิตใจที่เป็นนามธรรม หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โ เวลามันสงบระงับเข้ามา มันไม่อาศัยอามิสอะไรเลย มันเป็นตัวของมันโดยเอกเทศเลย แล้วถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา มันเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมาในหัวใจ อันนี้มันละเอียดกว่านั้นไ

ละเอียดกว่าสิ่งที่สวดมนต์ๆ มันเป็นคำบริกรรม เราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ มันก็เหมือนกับสวดมนต์ ดียิ่งกว่าสวดมนต์อีก

เวลาสวดมนต์ๆ เราสวดมนต์ ถ้ามีสติปัญญาละ มีสติสมบูรณ์นะ เราสวดมนต์จะถูกต้อง แต่ถ้าเราพลังเพลอ เราสวดมนต์ สวดมนต์นั้นจะผิดพลาดเลย

แล้วหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธก็เหมือนกัน ถ้าพุทโธกับหัวใจกลมกลืนเป็นอันเดียวกัน มันจะคล่องตัวมากเลย เวลาคล่องตัว พุทโธจนพุทโธไม่ได้เลย จนตัวมันเป็นตัวมันเองเลย เห็นไหม

เราจะบอกว่า สิ่งที่ว่าเจ็ดด้วยอามิสนั่นเรื่องหนึ่ง สิ่งที่มีมันไม่เจ็ดด้วยอามิสเลย จิตสงบนี้ไม่พาดพิง ไม่เจ็ดด้วยอามิสสิ่งใดทั้งสิ้น มันจะเป็นความจริงของมันไง สิ่งที่เราจะหา เราหาตรงนี้ไง เราหาความจริงในหัวใจของเรา

เราจะบอกว่า การสวดมนต์สวดพร การทำบุญกุศลต่างๆ ขึ้นมา สุดท้ายแล้วถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเป็นความจริงขึ้นมาในใจดวงนี้ไง ถ้ามาเป็นใจดวงนี้แล้วนะ สิ่งที่กำลังถามนี้มันจะจบเลย

ทีนี้สิ่งที่คำถามจะจบ เพราะเราเริ่มต้นที่จะทำ พอเริ่มต้นที่จะทำ พอไปอ่านหนังสือเข้าไปเจอเข้า อยากสวดมนต์บทนี้ แต่เขาบอกว่าต้องไปสวดที่วัด สวดที่วัง ไม่ควรสวดที่บ้าน

ไม่ควรสวดที่บ้านนั่นก็เป็นความเห็นของเขา เพราะความเห็นของเขา เป็นพระผู้ใหญ่เสียด้วยนะ ถ้าเป็นความเห็นนะ

แต่ถ้าเราสวดของเรา มันเป็นความจริงของเรา เราจะทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีมันเป็นประโยชน์ในปัจจุบันนี้ ถ้าในปัจจุบันนี้ ทำที่ไหนก็ได้ สวดในบ้านได้ไหมได้ เพราะสวดในบ้านแล้วเราสวดของเรา มันเป็นสิทธิ เป็นคุณงามความดีของเรา

แต่เรื่องเทพเรื่องพรหม ถ้ามันเป็นจริงนะ เราจะบอกว่า ใ้เรื่องที่ว่าคับแคบ กว้างแคบต่างๆ มันเป็นวัตถุ วัตถุที่มันเป็นเรื่องโลกนี้ แต่เรื่องเทพเรื่องพรหมเขายิ่งใหญ่กว่านี้มาก เขา

เป็นนามธรรม เรื่องนี้เป็นเรื่องไร้สาระเลย เขาอยู่ได้ เขาอยู่ของเขาได้ เขาทำของเขาได้ ใ้ว่าจะกว้างแคบ ใ้กว้างแคบเป็นของเราไป

เวลาขนาดจิตสงบนะ เวลาจิตสงบนี้หมดเลย เรานั่งอยู่ในห้องอย่างนี้ เวลามันสงบ มันดิ่งลง เว้งว่างหมด ทะลุปรุโปร่งหมด ไม่มีอะไรเป็นขอบเขตเลย ว่างหมดเลย นั่นเวลามันเป็นจริง มันเป็นจริงได้อย่างนั้น ถ้าคนภาวนาแล้วมันจะรู้ถึงว่า ถ้าจิตมันเป็นจริง มันเป็นจริงอย่างนั้น

ใ้เรื่องที่ว่าบ้านคับบ้านแคบ มันเป็นเรื่องหนึ่งเลย บ้านคับบ้านแคบมันเป็นเรื่องของมนุษย์ เพราะมนุษย์ไปเยี่ยมบ้านใคร เขาต้องจัดสถานที่ไว้ต้อนรับ มันต้องมีสถานที่ไว้ต้อนรับใช่ไหม เพราะเรามีกายหยาบ กายหยาบมันต้องใช้สถานที่ แต่ถ้ากายเป็นกายทิพย์ สถานที่นั้นไม่จำเป็นเลย ความไม่จำเป็นอันนั้นมันเป็นความเห็น

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของท่าน ท่านทำแล้วท่านไม่สงสัย ความไม่สงสัยเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปนะ

อย่างเรา เราสงสัยกันทั้งนั้นนะ ทำอะไรก็สงสัย ถ้าทำอะไรสงสัยแล้ว เวลาเราไม่มีจุดยืน เวลาไปฟังครูบาอาจารย์องค์ไหนท่านพูดอย่างใดนะ มันก็เป็นประเด็นแล้ว ทำให้เราไปไม่ได้

แต่ถ้าเราฝึกหัดของเราแล้ว ปล่อยวางเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป ปล่อยวางเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป ทั้งหมดเลย สิ่งที่เป็นเรื่องของโลกนี้มันอยู่ในโลกนี้ สิ่งที่เป็นความจริงของเรา เป็นความจริงของเราที่มันพัฒนาขึ้นมาที่มันเห็นจริง แต่ถ้ายังไม่เห็นจริง เราก็ฝึกหัดของเราให้แหละ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า บทสวดมหาสมัยสูตร สามารถสวดในบ้านได้หรือไม่

ได้ พอได้แล้ว เหตุผล เหตุผลก็อธิบายให้ฟังอยู่นี้

เหตุผลที่ว่า เราจินตนาการของเราไปเอง แล้วถ้าจินตนาการของเราไปเอง เวลาไปคุยกัน นั่นญาติโยมคุยกัน คนหนึ่งก็มีความเห็นอย่างหนึ่ง คนหนึ่งก็มีความเห็นอย่างหนึ่ง

ความเห็นของคนนี่เรื่องหนึ่งนะ แล้วคนนี้ก็มีความเชื่อด้วย ครูบาอาจารย์สั่งสอนมา ครูบาอาจารย์ของศิโหนสั่งสอนมา เขาก็ไปยึดแนวทางอย่างนั้นอีกต่างหาก ฉะนั้น เวลาไปสนทนากัน มันจะมีความขัดแย้งกันไปทั้งนั้นนะ แล้วมีความขัดแย้งกันไป นั่นเป็นความจริงไหม

กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อแม้แต่คำสั่งสอนของอาจารย์ของเรา คำสั่งสอนของอาจารย์ของเรา เรามีศรัทธาใช่ไหม สั่งสอนมา เราก็ศึกษาของเรา แต่เวลาปฏิบัติมันจะเอาความจริงแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเขาบอกว่า นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ นั่นเรื่องของเขา แล้วถ้าเราฟังแล้ว เราก็เรวแล้ว เราก็ทำอะไรสิ่งใดไม่เป็นขึ้นเป็นอันแล้ว

แต่ถ้าเราศึกษามา แล้วเรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง สิ่งที่เขาพูดมานะ กาลามสูตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้วางไว้ก่อน แล้วเราปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา

พอเราปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา พอเรารู้เราเห็นเป็นความจริงของเรา อ้อ! มันไม่มีอะไรเห็นขัดแย้งกันเลยนะ มันไม่เห็นอะไรที่มันบอกว่านู่นไม่ได้ นี่ไม่ได้เลยนะ ใ้ที่ไม่ได้ๆ มันเป็นกิเลสหลอกทั้งนั้นเลย

เวลามันได้ขึ้นมาได้ตรงไหน ได้ตรงที่จิตสงบใจ ได้ตรงจิตที่มีหลักมีเกณฑ์ใจ ได้ที่เรารู้ตามความเป็นจริงอันนี้ใจ แล้วสิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่พึ่งที่อาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยๆ ไม่ใช่ความจริงเลย ความจริงคือหัวใจของเราแน่ละ

เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราไปเกิดของเราเอง เวลาเกิดแล้วเป็นญาติเป็นพี่ เป็นน้องกัน เราก็เป็นห่วงเป็นใยกัน เวลาตายก็ต่างคนต่างไปทั้งนั้นนะ

ดูสิ ปู่ย่าตายายไปก่อน พ่อแม่ก็ตายตามต่อไป แล้วเราก็ตายตามต่อไป ลูกก็ตายตามต่อไป หลานก็ตายตามต่อไป ต่างคนต่างเกิดตายทั้งนั้นนะ แต่เวลาเกิดมาพบกันในชาติ ปัจจุบันนี้มันก็มีรูปมีร่าง มีอะไร่อยแปดไปตามข้อเท็จจริงอันนั้น นี่พูดถึงว่ากาลามสูตร

เราไม่ต้องไปวิตกกังวล ถ้ามันเป็นจริง พอมันเป็นจริงขึ้นมาแล้วเรารู้เราเห็นนะ จบเลย ถ้าไม่จบมันจะเป็นปัญหาแบบนี้ แล้วปัญหาแบบนี้จบ เวลาพูดถึงได้ให้เป็นหลักเกณฑ์นะ แต่คนฟังฟังไปแล้วก็ไปตามจริตนิสัยใจ ควรเป็นอย่างนั้นๆ

แล้วอย่างที่ว่า เวลาจริตนิสัยของคนนี้อย่างหนึ่ง แล้วจริตนิสัยของเราก็แล้วแต่ ก็มีครูบาอาจารย์ของตน แล้วครูบาอาจารย์ของตนมันก็อยู่ที่วาสนานะ ถ้าวาสนาที่ดี เรามีครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงนะ ครูบาอาจารย์จะชี้เข้าไปเลยนะ ให้ปฏิบัติไป ให้ทำไป มันเป็นสมบัติของตน สมบัติของตนคือว่ามันจะรู้ตามความเป็นจริงของตน

ถ้าสมบัติของตน สมบัติของตนคือจริตนิสัยของตนที่ตนได้สร้างสมมา เวลาทำสมาธิ คนเราถ้ามีสมบัติอย่างนั้น เวลาสงบ สงบเฉยๆ คนที่มีสมบัติที่เขาได้สร้างของเขา มา เวลาสงบแล้วเขาจะเห็นนิมิตของเขา บางคนสงบแล้วเห็นมีฤทธิมีเดชขึ้นมา ใต้นั้นมันอยู่ที่วาสนาของเขา แต่โดยหลักแล้วคือจิตสงบไป โดยหลักแล้วก็ทำศีล สมาธิ ปัญญาไป โดยหลักแล้วเราต้องทำ ความสงบ แต่ด้วยอำนาจวาสนาบางคนสงบเฉยๆ บางคนสงบแล้วเห็นนิมิต

ถ้าเห็นนิมิต นิมิตที่ไม่เป็นประโยชน์เขาต้องแก้ไข วางนิมิตนั้นซะ เพราะโดยสังจะโดยข้อเท็จจริง เราปฏิบัติเพื่อจิตสงบ เพื่อจิตสงบแล้ว จิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา แล้วคนที่จิตสงบแล้วคึกคะนองไปรู้ไปเห็นต่างๆ นั้นถ้ามีครูบาอาจารย์ท่านก็ให้วางซะ วางอันนั้น เพราะอันนั้นมันเป็นอำนาจวาสนาบารมี มันไม่ใช่อริยสัง

อริยสังคือจิตสงบ จิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาเกิดในอะไร ปัญญาเกิดในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ โดยการเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วเวลาพิจารณาไปแล้วมันก็เข้าสู่อริยสัง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

มรรคคือสังจะความจริง ความชอบธรรมอันนั้น ถ้าความชอบธรรมปฏิบัติ นี้ เวลาแนวทางปฏิบัติมันอยู่ตรงนี้ เวลาปฏิบัติจริงๆ มันอยู่ที่อริยสัง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคคือสังจะความจริงอันนั้น

สิ่งที่เราคุยกันอยู่เนี่ยมันเป็นเรื่องจิตนิสัย คือมันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ใจ มันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ แต่ละคนที่เกิดมามันมีเวรมีกรรมมาอย่างไร มันมีมุมมองอย่างไร มันมีทิฐิอย่างไร มันมีบุญมีบาปมาอย่างไร

แล้วเวลาทุกคนที่ปฏิบัติขึ้นมามันก็ปฏิบัติเข้ามาสู่อริยสัจนี้ ถ้าเรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อริยสัจ สัจจะความจริงนี้เป็นแนวทาง เวลาปฏิบัติไป เราก็ปฏิบัติสู่สัจจะความจริงอันนี้ ถ้าสู่สัจจะความจริงอันนี้ สิ่งที่จะทำมันก็ย้อนกลับไปคำถามนั้นแหละ

เริ่มต้น เริ่มต้นก็ทาน เรามีทานก่อน ทำทานขึ้นมา ทำทานเพื่ออะไร ทำทานเพื่อให้จิตใจยอมรับสาธุการนะ จิตใจเป็นสาธุการนะยอมรับเหตุรับผล ถ้าเราไม่มีการทำทาน มันเกิดทิฐิมานะ เกิดความตระหนี่

ตระหนี่คือตระหนี่อารมณ์ของตนนะ ตระหนี่คือมุมมองเราคนเดียวไง ความตระหนี่คือมันยึดมันถือมันในตัวเอง ตัวเองเป็นใหญ่ ทิฐิของตนเป็นใหญ่ ความเห็นของตนเป็นใหญ่

แต่ถ้าเราารู้จักเสียสละทาน เราอยู่กับสังคม อยู่กับหมู่ชนใช้ไหม หมู่ชนมันก็เริ่มมีมุมมองใช้ไหม พอมีมุมมอง จิตใจมันเป็นสาธุการขึ้น มันยอมรับ ยอมรับมุมมอง ยอมรับความเห็นต่าง ยอมรับ นี่ไง เหตุผลของการทำทาน ทำทานขึ้นมาให้จิตใจเป็นสาธุการนะ จิตใจมีเหตุมีผล

ไม่ใช่ทิฐิมานะว่ากูอยู่คนเดียว กูอยู่คนเดียวก็กูมีกิเลส กิเลสมันก็คุ้มหัว กิเลสมันก็กลบอยู่ มันก็เลยอยู่กับกิเลสอย่างนั้นนะ แล้วก็ยึดมันถือมันกิเลสของตนใจ

แต่ถ้าเรามีการรู้จักการเสียสละ รู้จักการยอมรับเหตุผลๆ มุมมองเราอาจจะผิดก็ได้ มุมมองของเรายังไม่ถูกต้องก็ได้ มุมมองของเราถ้ามันถูกต้อง ถูกต้องมันยังไม่สมบูรณ์ก็ได้ มีคนอื่นมาเติมให้มันเต็มขึ้นมาก็ได้

นี่มีทาน มีศีล ศีลคือความปกติของใจ ใจอย่าโลดโผนจนเกินไปนัก ใจอย่าออกไปรับรู้สิ่งใด ออกไปกว้างเอาความไม่ถูกต้องเข้ามาในหัวใจเรามากนัก มันก็มีศีล มีศีล มีสมาธิ

นี่พูดถึงว่า เริ่มต้นผู้ที่เริ่มปฏิบัติใหม่ เริ่มต้นจะฝึกหัดมันจะมีปัญหาอย่างนี้ ปัญหาที่
ปัญหามันหลากหลาย เริ่มต้นนี้หลากหลายมากนะ มันเหมือนกับเราอยู่ในสังคมมันร้อยแปด
มันเป็นความรู้สึกนึกคิดของคน มันดาษดีขึ้นไปหมดเลย แล้วจุดเริ่มต้นตรงไหนล่ะ แล้วจะทำ
อย่างไรละ

นี่ไง พอจุดเริ่มต้นตรงไหน ก็เริ่มต้น ทาน ศีล ภาวนา การสวดมนต์สวดพรเริ่มต้นจาก
การสร้างอำนาจวาสนาบารมี ถ้าพอมันมีจุดยืนขึ้นมา เออ! จิตใจชั้ยยอมรับ ยอมรับเหตุและผล
รับเหตุและผลแล้ว เหตุผลของใครมันจะสูงส่งไปกว่าเหตุผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทธวิสัย มันเป็นอจินไตย ๔ พุทธวิสัย วิสัยขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีใครคาดหมายได้ ไม่มีใครคาดถึงได้ พุทธวิสัยไม่มีใครคาดถึง
ได้ สูงส่งขนาดนั้นนะ ไม่มีทาง ไม่มีใครจะเปรียบเทียบได้เลย ไม่มีใครในโลกนี้ที่จะมีปัญญา
เท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะเอาเหตุผลของใครล่ะ เห็นไหม
เราถึงมาเจริญพุทธมนต์นี่ไง เราถึงมาสวดมนต์นี่

สวดมนต์คือว่าคำที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เทศนาว่ากล่าวไว้ แล้วอริยสาวก
ได้ประพฤติปฏิบัติมาจนเป็นพระอรหันต์ แล้วเราเอามาสวดจนคล่องปาก สวดจนคล่องปาก
แล้วเราก็ฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใคร่ครวญของเรา ถ้าจิตมันสงบ จิตมันดีขึ้นไป มันจะได้ปฏิบัติ
ต่อไป

ฉะนั้น พูดถึงคำว่า “สวดมนต์” คำเดียววะ เขาถามเรื่องสวดมนต์อย่างเดียว

ฉะนั้น เราเห็นว่าการสวดมนต์มีคนมาที่มามากๆ หนุนก็ได้ นี่ก็ได้ ไม่มีอะไรได้สัก
อย่างเลย แล้วจะเริ่มทำความดีกันอย่างไร

นี่เหมือนกัน เขาสวดในวัดในวานันท์ก็สาธุ ท่านเป็นพระ ท่านเป็นครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียง ท่านก็ต้องสวดในวัดของท่านเป็นธรรมดา เราเป็นคฤหัสถ์ เราเป็นปุถุชน เราอยู่ในบ้านของเรา เราอยากสวดเราก็สวดในบ้านของเรา มันจะผิดตรงไหน มันไม่ผิดอะไรเลย

แต่นี้พอไม่ผิดก็บอกว่า อ้าว! ก็บอกว่าพวกพหุมาพวกเทพท่านมาฟัง

ท่านมาฟังก็สาธุ ท่านมาฟังเราเนาะ ถ้าเราสวดแล้วไม่มีใครฟัง ก็เราสวดเพื่อเจริญพุทธมนต์ของเรา

แต่เวลาเขามาจะบอกว่า “มันจะมีอย่างนั้นจริงๆ หรือหลวงพ่อ”

มีจริง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีจริงของท่าน หลวงปู่มั่นท่านทำของท่านจริงๆ ของท่าน เพราะท่านไม่ต้องสวด เทวดา อินทร์ พรหมยังมาหาท่านอยู่แล้ว ยิ่งท่านสวด พวกนี้ยิ่งชื่นใจ นั่นมีจริง มีจริงเพราะท่านมีคุณธรรม

แต่ของเรา เราก็อยากจะสวดเป็นสมบัติของเราบ้าง เราสวดของเรา เราก็ท่องของเรา เราก็สวดของเราเพื่ออำนาจวาสนาบารมี เพื่อเป็นมงคลชีวิตกับเรา เป็นมงคลๆ ทั่วๆ ที่เรายังไม่มีทรัพย์สมบัติ แต่ก็ยังเป็นมงคล เป็นมงคลชีวิตเพราะอะไร เพราะเราเจริญพุทธมนต์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นมงคลชีวิต เป็นคุณงามความดีของเรา เราทำได้ เราทำได้

นี่พูดถึงเฉพาะสวดมนต์นะ แล้วพอสวดมนต์แล้วก็ทำต่อไปเรื่อยๆ นี่คำถาม “สิ่งนี้มันเป็นจริงหรือไม่”

จริง ถ้าเป็นจริงๆ แสดงว่า เขาบอกห้ามสวดก็ต้องไม่สวดใช่ไหม

ไม่ใช่ คำว่า “เป็นจริง” หมายความว่า พรหม เทพ เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังผู้ที่มีคุณธรรมจริง

แต่บอกว่าสวดที่บ้านได้หรือไม่

ได้ ได้เพราะอะไร เพราะเราจะสร้างคุณงามความดีของเรา เพราะเรามีบ้านมีเรือน เราจำเป็นต้องอยู่ในบ้านของเรา ถ้าเราไม่จำเป็นต้องอยู่ในบ้านของเรา เราอยู่ที่ไหน เวลาสวดมนต์ก็ไปที่วัด ถ้ากลับมาบ้านก็สวดไม่ได้

สวดได้ ไปที่วัดสวดยิ่งดีใหญ่ ไปที่วัดมันเป็นที่ชุมชน เป็นที่ของผู้คบบัณฑิต พวกบัณฑิตด้วยกัน สาธยายคุณธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การสวดมนต์คือสาธยายธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นที่วัด

ที่บ้านของเรา เราก็ทำของเราเป็นกิจจะลักษณะของเรา เป็นคุณสมบัติของเรา เราทำเพื่อความเป็นมงคลชีวิตของเรา เอวัง